

Contribució dels projectes LIFE a la gestió del litoral del parc natural de l'Albufera

JORDI DOMINGO CALABUIG

El Parc Natural de l'Albufera és l'espai natural protegit més antic del País Valencià i un dels pocs enclavaments on encara es conserven hàbitats litorals d'alt interès conservacionista amb certa entitat. Més enllà del reconeixement internacional (LIC, ZEPA i aiguamoll RAMSAR), el parc és una fita en la història de l'ecologisme valencià, ja que la seua protecció es deu en bona mesura a la mobilització popular sorgida als anys 70 arran d'un projecte urbanístic d'unes dimensions que només serien imaginables actualment. La destrucció d'aquesta franja litoral de dimensions extraordinàries es va aturar i l'Ajuntament de València, amb la creació del Servei Devesa-Albufera, va adquirir el compromís davant de la ciutadania de recuperar un espai ja malferit.

Els treballs actuals de recerca s'estructuren al voltant de tres eixos: coneixement del medi-restauració ambiental, gestió i ordenació del territori, i reversió de processos impactants. En la majoria dels casos aquestes tasques són només efectives com a estratègies a llarg termini i l'estructura del Servei Devesa-Albufera és a priori favorable: personal fix que no depèn del color polític governant, dotació pressupostària de tipus ordinari i capacitat d'incorporar nous treballs a la gestió ordinària en base als nous estudis. No obstant això, encara existeix una baixa percepció sociopolítica de la necessitat de gestionar un espai litoral com aquest, que malauradament es tradueix en una manca de personal tècnic i dificultats per a ampliar el pressupost ordinari en comparació amb altres àrees municipals.

Però l'arribada del programa Life de la Unió Europea ha estat un dels mecanismes més eficients i valuosos en la gestió del medi, en l'aplicació de treballs de recerca i en el plantejament d'estratègies a llarg termini. Entre el seus avantatges cal destacar que es tracta d'un programa gestionat exclusivament per tècnics de la Comissió Europea on les pressions polítiques passen a un segon pla, però que tot i així resulten molt atractives econòmicament i políticament per als beneficiaris; s'aconsegueix tirar endavant projectes que difícilment serien assimilats en pressupostos municipals ordinaris, tant pel volum econòmic com pel temps d'execució; els projectes obliguen al beneficiari a dur a terme en 3-4 anys projectes demostratius els beneficis dels quals resulten evidents per al públic en general; i finalment, es pot incorporar personal a l'estructura de l'Oficina, i evidentment, es fa possible el pas de recerca teòrica a un treball aplicat. El Servei Devesa-Albufera ha estat beneficiari de 5 projectes Life amb un pressupost total de 10,8 milions d'euros i s'han tractat diverses problemàtiques que van des de la restauració ambiental (Life Duna, Life Ginebre Marí), passant per la integració i revalorització dels cultius marjalencs (Life Biocompost, Life Eco-rice), a problemes de nova planta com ara la contaminació lumínica (Life Ecolight).

Amb el pas del temps, el Servei Devesa-Albufera s'ha configurat com a oficina de gestió de quasi un terç del parc natural i ha hagut de compatibilitzar els treballs i recerques heretats de la seua funció inicial (restauració i gestió de l'espai) amb noves prioritats i perspectives (projectes Life) pròpies d'un espai litoral a començaments del segle XXI.